

122
3

उचय

Aditya Rhada ya Stotram

उनादित्यहृदयस्तोत्रम्

भावित्योत्तरपुराणाचार्यतत्

स्तुत्यप्रातरुत्थाय चार्जुन ॥ विघ्नान्यनेकरू
 पाणिनभूतिस्मरणादपि ॥ १४ ॥ तस्मात्सर्वप्र
 यत्नेन सूर्यमाराधयेत्स ॥ आदित्यहृदयं
 नित्यं ज्ञाप्य नष्टपुण्यं ॥ १५ ॥ ॐ अस्म श्री
 आदित्यहृदयस्तोत्रं ॥ अस्म श्री कृष्णकृषिः
 श्रीसूर्यनारायणो देवता ॥ अनुष्टुपूठदः हरि
 तहृदयरश्मिर्दिवाकरं धृणिरिति बीजं ॥ ॐ नमो न
 गवते जितवैश्वानरजातवेदसे नमः ॥ इति शक्तिः
 ॐ नमो नगवते आदित्यायेति कीलकं ॥ मम फ

आ.
३

लप्राप्त्यर्थे जपे विनियोगः॥ उंक्रां हृदयाया नमः
उंक्रो शिरसे वाद॥ उंक्रं शिखायै वषट्॥ उंक्रैक
वचाय ऊं॥ उंक्रौ नेत्रत्रयाय वौषट्॥ उंक्रः अस्त्रा
यफट्॥ उं॥ **अथ ध्यानं॥** उं नास्व इन्द्रां ह मोक्षी॥
स्फुरदे धरु चारं जितश्चारु लेखा॥ स्वास्वान्
घोश्चि व्यंते जाकर कमलयुजो नासुराग्निः प्रजा
निः॥ विश्वाकाशा वकाशं गृहपरि॥ शिखरे ना
तिपूर्वा वलेयो॥ नीलं ना नीर्विदंतुं स न वतु न
वता पातु सूर्यः प्रभूर्वः॥ १६॥ **अथ अंगन्यासः॥**

हृस्म
३

उञ्जकं तु मूर्द्ध्नि विन्यस्य ललाटे तु रविमसेत्
विन्यसेत्तेत्रयोः सूर्यं कर्णयोश्च दिवा करं ॥ ७ ॥
नासिकायां न्यसेद्भ्रानुमुखे वै नास्करं न्यसेत् ॥
पर्जन्यमोक्षयोश्चैव तीक्ष्णजिह्वातरे न्यसेत्
१८ ॥ मुखगारे तसं कंठे स्कंधयोस्तिग्मतेजसां वा
क्रोमुष्णं चैव मित्रं वैष्टतो न्यसेत् ॥ १९ ॥ वरुणं
दक्षणे दक्षे त्वष्टारं वामतः करे ॥ दस्तावुष्मकरः
पातु हृदयं पातु नानुमान् ॥ २० ॥ उदरे तु यमं विद्य
दादित्यं नान्निमंडले ॥ कद्रां तु विन्यसेच्च संरुद्र

श्री.
४

पूर्वोस्तुविमसेत॥२१॥ जान्वोस्तुगोपतिं नमस्स
वितारंतु जंघयोः॥ पादयोश्च विवस्वतं गुल्फयो
श्च प्रजाकरं॥२२॥ बाह्वतस्तु तमोर्ध्वं सं नगमभ्यं
तरे नमसेत॥ सर्वांगेषु सहस्रांश्च दिग्बिदिस्तु ज
यं नमसेत॥२३॥ एष आदित्यविन्यासो देवानाम
पि दुर्लभः॥ इमं नक्त्या नमसेत्यर्थसयाति परमां
गतिं॥२४॥ कामक्रोधहतात्पापानमुच्यते नात्र स
शयः॥ सर्पादपि नयं नैव संश्रामेषु पथिष्वपि॥२५॥
रिपुसंघहकालेषु तथा चौरसमागमे॥ त्रिसंध्यं ज

कृष्ण
४

पतो न्यासं महापातकनाशनं ॥ २६ ॥ विस्फोटकस
मुत्पन्नं स्त्रीव्रज्वरसमुद्भवं ॥ शिरोरोगं नेत्ररोगं सर्व
आधिविनाशनं ॥ २७ ॥ कुष्ठमाधिस्तथा द्युरोगा
श्च विविधास्तथा ॥ जपतस्तत्पुनश्च पतितकृपाश्च
पुनर्दुर्जुन ॥ २८ ॥ आदित्यमंत्रसंयुक्तमादित्यप
रमेश्वरं ॥ आदित्यमर्चयेद्ब्रह्माशिवमादित्यम
र्चयेत् ॥ २९ ॥ यदादित्यमयं तेजो मम तेजस्तदुर्जु
न ॥ त्रिसंधं मर्चयेत्सूर्यं स्मरेद्भक्त्या तु यो नरः ॥ ३० ॥
न स पश्यति दारिद्र्यं जन्म जन्मानि चार्जुन ॥ एतत्त

आ.

५

कथितं पार्थ आदित्यहृदयं मया ॥ ३१ ॥ यत्पुत्रा
मुच्यते पापैः सूर्यलोकं स गच्छति ॥ आदित्यः स
विता सूर्यः स्वर्गः पूषा गन्तस्तिमान् ॥ ३२ ॥ सुवर्णसु
दिको नानुः सुरितो विश्वतापनः ॥ दिरण्मृगं न
स्त्रिशिराः पवनो नात्करो रविः ॥ ३३ ॥ मार्तण्डो गोप
तिः श्रीमान् कृतज्ञश्च प्रतापवान् ॥ तमिश्रहान
गोदं सोनासप्तश्वतमो नुदः ॥ ३४ ॥ शुद्धो विरोचनः
केशी सदृशश्चर्महा प्रभुः ॥ विवस्वान् सूर्यः
मृत्युर्मिहिरो जामदग्निजित् ॥ ३५ ॥ धर्मरश्मिः पतं

कुश

५

जश्च शरण्यो मित्रदा तपः॥ दुर्विज्ञेयगतः शूरसे
जोरा त्रिर्मदा तपाः॥ ३६॥ शं नुश्चित्रांगदः सोमो ह
व्यकव्यप्रदायकः॥ ३७॥ श्रुमानुत्तमो देवो रुग्ण
जुः साम एव च॥ ३८॥ हरिदश्वः कर्मसाक्षी सप्त
सप्तिर्मरीचिमान्॥ ३९॥ अग्निगर्जो दिने पुत्रः शं नु
स्तिमिरनाशनः॥ ४०॥ श्रुवा विश्वं नरो मित्रः सुव
र्णः सुप्रदीपकः॥ ४१॥ आतापी मंडलीत न्वीतपनो
विश्वनापनः॥ ४२॥ कृतविश्वो महान्ते जा सर्वरत्न
मयो हवः॥ ४३॥ अक्षरश्चाक्षरश्चैव प्रजाकर दिवा

आ
६

करौ ॥४०॥ चंद्रश्चंद्रांगदः सोमो हव्यकव्यफलप्र
दः ॥ अंगारको गदोगस्यो रक्तांगश्चांगवर्धनः ॥४१॥
बुधो बुधासनो बुद्धिर्बुधात्मा बुद्धिवर्धनः ॥ वृह
जानुर्वृहजा सो वृहदधामा वृहदस्पतिः ॥४२॥ शुक्ल
स्त्वशुक्लरेतास्त्वशुक्लांगः शुक्लनृषणः ॥ शनि
मान् शनिरूपस्त्वशनैर्गच्छति सर्वदा ॥४३॥ अना
दि रादि रादित्यस्ते जो राशिर्महात्तपाः ॥ अनादिना
दिरूपस्त्वमादित्योदिकपतिर्यमः ॥४४॥ नानुमा
न नानुरूपस्त्वचनानुनो नदी सिमान् ॥ धूमकेतु

हस
६

महाकेतुः सर्वकेतुरनुत्तमः ॥ ४५ ॥ नमः पूर्वयमि
रये पश्चिमाय नमो नमः ॥ नमो त्राय गिरये दक्षि
णाय नमो नमः ॥ ४६ ॥ नमो नमः सदस्त्रां शो ह्यादि
त्याय नमो नमः ॥ नमः पद्मप्रबोधाय नमस्ते द्वाद
शात्मने ॥ ४७ ॥ नमो विश्वप्रबोधाय नमो न्नाजि
ष्पुजिष्मवे ॥ ज्योतिषे च नमस्तुभ्यं ज्ञाना कार्काय नमो
नमः ॥ ४८ ॥ प्रदीप्ताय प्रगल्भाय युगांताय नमो नमः
नमस्ते होतृपतये पृथिवीपतये नमः ॥ ४९ ॥ नमो का
श्वेद्वारसर्वयज्ञनमो नमः ॥ ऋग्वेदाय यजुर्वेद

आ.

७

सामवेदो ह्यथर्वणः ॥ ५० ॥ नमो ह्यारकवर्णायिना
स्कराय नमो नमः ॥ जयाय जय न जय हरिदृश्या
यते नमः ॥ ५१ ॥ दिव्याय दिव्यरूपाय ग्रहाणां पत
ये नमः ॥ नमस्ते शुचये नित्यं सर्वो कुरु कुलात्म
ने ॥ ५२ ॥ नमो वैकल्पनाशाय नमस्ते दिव्यचक्षुषे
त्वं ज्योतिस्त्वं द्युतिर्व्रतात्वं विष्णुस्त्वं प्रजापतिः ॥ ५३ ॥
त्वमेव रुद्रो रुद्रात्मा धायुरग्निस्त्वमेव च ॥ योज
नाना सदस्ते दे दे शते दे च योजने ॥ ५४ ॥ एकेन नि
मिषार्धेन क्रममाणं नमोस्तुते ॥ अग्रतश्च नमस्तु

कृष्ण

७

संस्पृष्टतश्च सदानमः ॥ ५५ ॥ पार्श्वतश्च नमस्तु संनमस्ते स
र्वसर्वगः ॥ अरुणो माघमासे तु सूर्यो वै फाल्गुने तथा ॥ ५६ ॥
चैत्रमासितु वेदांगो नानुर्वै शाखतापनः ॥ ज्येष्ठे मासित
पेदिंद्र आषाढे तपते रविः ॥ ५७ ॥ गतस्ति श्रावणे मासि य
मो नानुपदे तथा ॥ इषे हिरण्यपरे ताच कार्तिके च दिवा क
रः ॥ ५८ ॥ मार्गशीर्षे तपे मित्रः पौषे विष्णुः सनातनः ॥ इत्ये
ते द्वादशादित्या कात्रपेयाः प्रकीर्तिताः ॥ ५९ ॥ उग्ररूपा
महात्मानस्तपते विश्वरूपिणः ॥ एकधा द्वादशाधैव
शतधा च सदस्रधा ॥ ६० ॥ तपते विश्वरूपेण सहरंति

श्री
८

सृजंति च ॥ एष विष्णुः शिवश्चैव ब्रह्मा चैव प्रजापतिः
६१ ॥ महेंद्रश्चैव कालश्च यमो वरुण एव च ॥ न ह्यत्र
हताशना मम धिपो विश्वतापनः ॥ ६२ ॥ वायुरग्निर्धना
धर्मो भूतकर्ता स्वयं प्रभुः ॥ एष देवो हि देवानां सर्व
माप्पायते जगत् ॥ ६३ ॥ एष कर्त्ता हि भूतानां संहर्त्ता
ह्यकस्मत् ॥ सप्तलोकानुलोकाश्च सप्तदीपाश्च साग
राः ॥ ६४ ॥ ये च पाताललोकाश्च देसदानवराक्षसाः ए
ष धाता विधाता च बीजं दत्तं परांगतिः ॥ ६५ ॥ एष एव प्र
जानि स्यं संवर्धयति रश्मिभिः ॥ एष यज्ञः स्वधा स्वाहा

श्री
८

ॐ श्रीश्वपुरुषोत्तमः ॥ ६६ ॥ सर्वदेवात्मको देवसू-
क्ष्मो व्यक्तः सनातनः ॥ ईश्वरः सर्वभूतानां परमेश्वरः
प्रजापतिः ॥ ६७ ॥ कालात्मा सर्वभूतात्मा वेदात्मा वि-
श्वतोमुखः ॥ जन्ममृत्युजरा व्याधि संसारत्रयना-
शनः ॥ ६८ ॥ दारिद्र्यसन्ध्वंसी श्रीमान् पातु दिवा-
करः ॥ इत्येतैर्नामैः प्राज्ञाद्यादित्यंस्तौ तिनित्यशः
६९ ॥ प्रातरुत्थाय कौन्तेय तत्परोक्षं नयं कुतः ॥ पात-
कान्मुच्यते पार्थ व्याधिभ्यश्च न संशयः ॥ ७० ॥ एकसं-
धं द्विसंधं वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ त्रिसंधं जपमा

आ.
८

तस्तुपत्रेचपरमंपदं ॥ ७१ ॥ यदक्रिकुरुतेपापंतद्रा
त्रौप्रतिमुच्यते ॥ यद्रात्रौकुरुतेपापंतदक्रिप्रतिमु
च्यते ॥ ७२ ॥ दद्रुस्फोटककुक्षानिमंडलानिचिचर्चि
का ॥ येचामेदुषरोगाश्चज्वरातीसारकादयः ॥ ७३ ॥
जपमानस्यनश्यंतिजीवेश्चशरदाशतं ॥ सवसरे
णमरणंयदातस्यध्रुवमवत ॥ ७४ ॥ अश्रीर्षापत्रपत्नी
छाया महोरात्रंधनंजय ॥ यस्त्विदंपवतेनक्त्यावारे
जानोर्महात्मनः ॥ ७५ ॥ प्रातस्नानरतःप्रार्थयैकाग्र
कृतमानसः ॥ सुवर्णचक्षुर्नवतिनचाधस्तुप्रजाय

रुद्र
८

ते ॥ ७६ ॥ पुमांश्च धनं संपन्नो जायते चारुजः सदा
आदित्य हृदयं पुण्यं सूर्यनाम विनूयितं ॥ ७७ ॥
श्रुत्वा च लिखितं पार्थ सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ अतः प
रतरं नास्ति सिद्धिं कामस्य पांडव ॥ ७८ ॥ एतज्जपस्व
कौंतेय येन श्रेयो ह्यवाप्स्यसि ॥ आदित्य हृदयं पु
ण्यं यः पठेत्सु समाहितः ॥ ७९ ॥ नृणां ह्यमुच्यते पापा
त्कृतं क्षोगोघ्न एव च ॥ य इदं शृणुयांति स जपेद्वा
पि समाहितः ॥ ८० ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा सूर्यलो
के महीयते ॥ अपुत्रो लज्जते पुत्रां कुजन्मा जन्म

श्रीः

५०

चाप्नुयात्॥८॥ कुरोगीमुच्यते रोगा नक्त्यायः पठेत् स
दा॥ यस्यादित्यदिने पार्थना तिमात्रे जले स्थितः
८॥ उदयाचलमारुहं नास्करं पणतः स्थितः जपते
मानवो नक्त्या शृणुयाद्वापि नास्ति मानः॥९॥ सया
तिपरमं स्थानं यत्र देवो दिवाकरः॥ अमित्रदमनं
पीडां यदाकर्तुं समारभते॥१०॥ तदा प्रति कृत्तिकु
र्यां लुत्रोचरणपांशुना॥ अथाक्रम्य वामपादेन अ
दित्यहं द्यं जपेत्॥११॥ उहिमाली स्वाहा उहिमाली
दं स्वाहा उनीली दं स्वाहा॥ त्रिनिश्वरोगी नवतीज्व

कुम्भ

५०

श नवतिपंचतिः॥६॥ जपेस्तु सप्ततिः पार्थराह
सीतनुमाविशेत्॥ राह सेनानि नूतस्यविकारं
शृणु पांडव॥७॥ जीयते नृत्यते नम आस्फोट
यतिधावति॥ शिवारुतं च कुरु ते ह स ते कंदते
पुनः॥८॥ एवं संपीड्यते पार्थयद्यपि स्यान्महेश्व
रः॥ किं पुनर्मानुषः कश्चित्छो चाचारविवर्जितः
९॥ पीडितस्वनसंदेहो ज्वरो नवतिदारुणः॥ यदा
चानुग्रहतस्पर्कस्तु भिडे सुनंकरं॥१०॥ तदा स
लिलमादाय जपेन्मन्त्रमिम्बुधः॥ उन्नमोन्नगवते

आ.
९९

तस्मै आदित्याय नमो नमः ॥ २१ ॥ जयाय जय नमः
यदृरिदं श्रायते नमः ॥ स्नापयेत्ते नमंत्रेण शुभं न
वति नान्यथा ॥ २२ ॥ अथ याचन वेदो धो न श्रपते
नात्र संशयः ॥ स्तवं ते निखिलं प्रोक्तं ह्यजां चैव नि
बोध मे ॥ २३ ॥ अथ पत्रं लिखेत्पयः पत्रं लिखेत्त गोमयं
डले ॥ पूर्वपत्रं लिखेत्सूर्यभाभे यांतुरवित्यसेत् ॥ २४ ॥
याम्नां चैव विवस्वतं नैऋत्यांतु नगं तपसेत् ॥
वारुणां वरुणं विंश्या द्यायमां मित्रमेव च ॥ २५ ॥ आ
दित्यमुत्तरे पत्रे ईशान्यां विश्वमेव च ॥ मध्ये मासा

शुभ

९९

धिपंविद्यात्सर्वोदिषुयथाक्रमं॥२६॥ दीप्तास
दमाजयाभयताविभूतिर्विमलान्तथा॥ अमोघावि
द्युताचैवमध्मे श्रीसर्वतोमुखी॥२७॥ अनुशानंनवस्येवं
वृद्धिकामस्पांडव॥ महातेजसमुद्यंतप्रपद्येतहस्तां
जलिः॥२८॥ सकेसरणिपद्यानिकरवीराणि चार्जुन
तिलतंदुलसंयुक्तकुशगंधोदकेनच॥२९॥ रक्तचंद
नमिश्राणिकृत्वावैताम्रनाजने॥ धृत्वाभिरशितत्या
त्रंजानुभ्यांधरणीतले॥३०॥ मंत्रशतंशुभाकेशचार्घ्यं
दद्याद्भुजास्त्रिभिः॥ ॐ क्रीं क्रीं किलिकिलिफट्सर्वार्थं

आ०
९२

साधनाय स्वाहा ॥ उँक्रौं क्रौं दँसः सूर्याय नमः स्वाहा
उँक्रौं क्रौं खं खोल्काय सूर्यमूर्तये स्वाहा ॥ उँक्रौं मां तं उ
य स्वाहा ॥ नमोस्तु सूर्याय सहस्रना नवे ॥ नमोस्तु वैश्व
नरजातवेदसे ॥ त्वमेव चार्धं प्रतिगृह्ण गृह्ण देवा ॥
धि देवाय नमोस्तु तुभ्यं ॥ १ ॥ नमो जगवते तुभ्यं नमस्ते
जानवेदसे ॥ दत्तमर्धं भया नानो त्वगृहाण नमोस्तु
ते ॥ २ ॥ एहि सूर्य सहस्रांशो ते जो राशे जगत्पते ॥ अनु
कंपय मानं कृपा गृहाणा धर्मं नमोस्तु ते ॥ ३ ॥ नमो जग
वते तुभ्यं नमः ॥ अद्वयतेजसे ॥ आदित्याय नमस्तुभ्यं

हृष
९२

वायवचनमो नमः ॥ ४ ॥ आदित्यं च शिवं विद्याल्लिव
मादित्यरूपिणं ॥ उ नयोरंतरं नास्ति चादित्यस्य
शिवस्य च ॥ ५ ॥ एतदिच्छाम्यहं कर्तुं पुरुषो वै दिवा
करः ॥ उदये ब्रह्म तद्रूपं मध्याह्ने तु महेश्वरः ॥ अस्त
माने स्वयं विष्णुस्त्रयामूर्तिर्दिवाकरः ॥ ७ ॥ नमो भग
वते तुभ्यं विष्णवे जातवेदसे ॥ ८ ॥ ममैदमर्घ्यं गृह्णतु
त्वं देव देवनमोस्तुते ॥ हिमघ्राय तमो घ्राय रक्षोघ्रा
य च वैनमः ॥ ९ ॥ अकृतघ्नाय देवाय तस्मै सूर्यात्म
ने नमः ॥ जयोजय श्चाविजयो जितप्राणो जिते

आ
२३

द्वितीयः ॥ ९५ ॥ मनोजवो जितक्रोधो वाजिनः सप्तकी
र्तिताः ॥ हरितहयस्थं दिवा करं कनकमयां वुजरेण
पिंजरं ॥ ९६ ॥ प्रतिदिनमुदये नवं नवं शरणमुपैमिहि
रणपरेतसं ॥ शत्रुमालानवाधं तेन व्याधिम्यानयं न
वेत् ॥ ९७ ॥ अश्वि शत्रु नयनास्त्रिपाथि वेत्त सप्तथैव
वे ॥ दुर्गतितरते योरांष्ट्रजां चल न ते श्रुतां ॥ ९८ ॥ सि
द्धिकामो लने सिद्धिं कन्या कामस्तु कल्पकां ॥ एत
जपस्वकौ ते य न क्रियुक्ते न वेत्त सा ॥ ९९ ॥ अश्वमे
धसहस्राणि वाजपेयशतस्य ॥ कन्याकोटि सहस्र

हस
९३

स्पदत्तस्पफलमाप्नुयात् ॥ १४ ॥ इदमादित्य हृदयं
योधीते सत्ततं नरः ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा सूर्यलो
के मदीयते ॥ १५ ॥ नास्मादित्य समो देवो नास्मादित्य
परा गतिः ॥ प्रत्यक्षो न गवान् विस्मयेन विश्वं प्रतिष्ठितं
॥ १६ ॥ गवांशतसहस्रेण सम्पदं नयस्कलं ॥ तत्फलं
लभते नित्यं शान्तात्मा स्तोत्रियोरपि ॥ १७ ॥ योधीते
सूर्यहृदयं सकलं सफलं न वेत् ॥ अष्टानां ब्राह्मणानां
च लेशवयित्वा समर्पयेत् ॥ १८ ॥ ब्रह्मलोके ऋषीणां च
जायते मानुषोऽपि वा ॥ जातिस्मरत्त्वमाप्नोति शुद्धात्मा

आ०

१४

नात्र संशयः ॥ १९ ॥ अत्र यं त्रिषु लोकेषु चिंतितं फलं
माप्नुयात् ॥ अजाय लोकत्रयपावनाय भूतात्मने
गोपतयेष्टाय ॥ सूर्याय लोकप्रलयान्तकाय नमो म
हाकारुणिकोत्तमाय ॥ २० ॥ विवस्वते ज्ञाननृतांत
रत्सने जगत्प्रदायाय जगदितैषिणे ॥ स्वयं न वेदीप्त
महस्रचक्षुर्ग्रे सुरोत्तमायामितने जसे नमः ॥ २१ ॥ सु
रैरेनैः परिसेविताय हिरण्यगर्भाय हिरण्यमायाय
महात्मने मोक्षप्रदाय नित्यं नमोस्तुते वासुदेवाय
य ॥ २२ ॥ आदित्यश्चाश्विनो देवरादित्यः परमं पदं ॥ आ

हस

१४

॥ इति स्मरको नूत्वा आदित्यो वा ज्ञयं जगत् ॥ २३ ॥
आदित्यं पश्यते न कथा ध्रुवं पश्यति मान्तरः ॥ न च
पश्यति यो न कथा स याति विपदं नरः ॥ २४ ॥ त्रैगुणं
च त्रिमात्रं च त्रयो लोकास्त्रयो नयः ॥ त्रयाणां त्राण
कर्ता चतुरीयस्त्वं नमोस्तुते ॥ २५ ॥ नमः सवित्रे जग
देकचक्षुषे ॥ जगत्प्रसूतिस्थितिनाशदेतवे ॥ त्र
यीमया यत्रिगुणात्मधारिणे ॥ विरंचिना रायण
शंकरात्मने ॥ २६ ॥ यस्मिन् दयो सर्वजगत्प्रबुध्मते
प्रवर्तते चाखिलकर्मसिद्धये ॥ ब्रह्मैव नारायणरु

आ०

९५

प्रवन्दितः सनः सदायच्छनुमंरुलंरविः॥२५॥ नमोस्तु
सूर्याय सहस्ररश्मये॥ सहस्रशरणान्वितसंनवात्म
ने॥ सहस्रयोगोद्भवनागनाजिने॥ सहस्रसंख्यायुग
धारिणे नमः॥२६॥ यन्मंडलं दीप्तिकरविशालंरत्न
प्रभंतिव्रमनादिरूपं॥ दारिद्र्यदुःखक्षयकारणं च पु
नानुमांस्तस्मै वित्तुर्वरेण्यं॥२७॥ यन्मंडलं देवगणैस्तु
क्षजितं विप्रेस्तुतं नावनमुक्तकोविदं॥ तमेव देवं
प्रणमामि सूर्यपुनानुमां॥२८॥ यन्मंडलं ज्ञानम
ये च गम्यं त्रैलोक्यं प्रज्यं त्रिगुणात्मरूपं॥ समस्त

रुस

९५

तेजोमयदिव्यरूपं॥ पु०॥ ३२॥ यन्मंडलंमूढमतिप्रवो
धं धर्मस्पृष्टद्विकुरुतेजनानां॥ यत्सर्वपापहृदयकार
णं च॥ पु०॥ ३३॥ यन्मंडलं व्याधिविनाशदहं॥ यद्दृश्य
जुः सामसुसंप्रगीतं॥ प्रकाशितं येन च नूतनं च स्वः
पुनातुमा०॥ ३४॥ यन्मंडलं वेदविदो वदन्ति ह्यमर्त्य
मर्त्या सुरसिद्धयदाः॥ यद्योगिनां योगयुगवस
द्यः पुनातुमा०॥ ३५॥ यन्मंडलं सर्वजनेषु प्रजितं ज्यो
तिश्च कुर्यादिह मर्त्यलोके॥ यत्कालकालादिमना
दिरूपं॥ पुनातु०॥ ३६॥ यन्मंडलं विष्णुचतुर्मुखं

आ०

१६

यदहरं पापहरं जनानं ॥ यत्कलम कलमक्षयकारणं
च ॥ पु० ॥ ३५ ॥ यन्मंडलं विश्वसृजं प्रसिद्धमुत्तिरक्षा
प्रलयप्रगल्भं ॥ यस्मिन् जगत्संदरते खिलं च ॥ पु० ॥ ३६ ॥
यन्मंडलं सर्वगतस्य विश्वो गत्मा परं धाम विशुद्ध
तत्त्वं ॥ सूक्ष्मांशकैर्योगगनं प्रसिद्धं ॥ पुना ॥ ३७ ॥ य
न्मंडलं ब्रह्मविद्यो वदंति गायंति यच्चारणसिद्धसं
घा ॥ यन्मंत्रिणो मंत्रमयं स्मरंति ॥ पुनातु ॥ ३८ ॥ यन्म
ंडलं ब्रह्मविद्यो वदंति यद्योगिनां योगयथानुगमं
तं सर्वदेवप्रणमामि सूर्य ॥ पु० ॥ ३९ ॥ यन्मंडलमिदं पु

कुस
१६

एषः पते सततं नरः ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा सूर्यलो
के मदीयते ॥ ४२ ॥ ध्येयः सदा सवितुर्मंडलमध्वरि
नाशयणः सरसि जासन सन्ति विष्टः ॥ केयूरवानमक
रकुंडलवानकिरीटी ॥ हारादिगणमयवपुर्धृतशंखच
क्र ॥ ४३ ॥ मंत्रशंखचक्रविमंडले स्थित ॥ कुशशायका
तमनंतममुत ॥ नजामिबुध्यात्तपनीयमूर्तिमुरोत्त
मं चित्रविभूषणो ज्वलं ॥ ४४ ॥ वेदवेदांगग्राही रंदि
मंदोत्तिकरपरं ॥ रक्षोघ्नरक्तवर्णचम्क ॥ मंदारका
रक ॥ ४५ ॥ लोकप्रताकरश्चैव लोकचक्षुर्महेश्वरः ॥

आ
९१

तपनः पावनश्चैव शुचिः सप्ताश्वबाहनः ॥ ४६ ॥ एकच
क्ररथोयस्पदिभ्यः कनकनूपितं ॥ समेनवनुसुप्रीतः
पश्तदहस्तोदिवाकरः ॥ ४७ ॥ आपादित्यंप्रथमं नामादि
तियंनुदिवाकरं ॥ तृतीयं नास्करं प्रोक्तं चतुर्थं तु प्रजा
करं ॥ ४८ ॥ पंचमं तु सहस्रांशुषश्चैत्रे लोक्यलोचनं ॥ स
प्तमं हरिदश्वं च अष्टमं तु विनाकरं ॥ ४९ ॥ नवनंदि
नकरं प्रोक्तं दशमं द्वादशात्मकं ॥ एकादशं त्रिमूर्ति
च द्वादशं सूर्यमेव च ॥ ५० ॥ द्वादशादित्यनामानि प्रा
तः काले पवन्तरः ॥ दुःस्वप्नं नश्यते तस्य सर्वदुःखं वि

कृष्ण
९१

नक्षपति॥५१॥ दधुकुष्टदरं चैव दारिद्र्यं दहते श्रवं
सर्वतीर्थप्रदं चैव सर्वकामप्रवर्धनं॥५२॥ यः पठेत्सा
त्तुरुध्यायनक्रियामित्यमिदं नरः॥ सौख्यमायुस्त
थारोग्यं लभते मोक्षमेव च॥५३॥ अग्निमीलेन म
स्तु संमीषेत्वो ज्योतिरूपिणे॥ अग्न्यायाहिनी
तस्त्वनमस्ते ज्योतिषां पते॥५४॥ शं नो देवी नमस्त
भ्यं जगच्चक्षुर्नमोऽस्तुते॥ पश्चासनः पश्चकरः पश्चग
र्नममद्युति॥५५॥ सप्ताश्वरथसंयुक्तो द्विजुजः स
त्सदाराविः॥ आदित्यस्य नमस्कारं ये कुर्वन्ति दिने

आ.
५८

दिने॥ जन्मांतरसहस्रेषुदारिद्रं नोपजायते॥ ५६॥
नमो धर्मविधानाय नमस्ते हस्तसाक्षिणे॥ नमः प्र
त्यहं देवाय नास्कराय नमो नमः॥ ५७॥ उदयगिरि
मुपेतं नास्करं पथादहस्तं॥ सकलं नुवननेत्रं नरनो
पमेयं॥ तिमिरकरमृगं प्रबोधकं पद्मिनीनां॥ सुख
रमनिवन्दे सुन्दरं विश्वरूपं॥ ५८॥ इति श्रीनवि
ष्णोत्तरपु राणे श्रीहस्तार्चन संवादे आदित्यह
दयस्तोत्रसंस्मरणं॥

122

3

हस्त
५८